

NHỮNG VẤN ĐỀ PHÁP LÝ MÀ VIỆT NAM CẦN CẢI THIỆN ĐỂ ĐỐI PHÓ VỚI THUẾ ĐỐI ỨNG CỦA HOA KỲ CHO HÀNG NHẬP KHẨU TỪ VIỆT NAM

Nguyễn Phan Phương Tần¹

Tóm tắt: Động thái công bố sắc lệnh thuế đối ứng toàn cầu của Hoa Kỳ vào ngày 2/4/2025 đã đặt ra những thách thức mới cho hoạt động xuất khẩu Việt Nam. Vấn đề đối với chính phủ Việt Nam không chỉ là cần có những giải pháp ngắn hạn để ứng phó với sắc thuế mới, mà còn là những giải pháp dài hạn để nâng cao năng lực xuất khẩu và xây dựng nền kinh tế bền vững và minh bạch. Bài viết đưa ra các lý giải cho hành động tăng thuế nhập khẩu của Hoa Kỳ với hàng hóa của Việt Nam, từ đó đưa ra một số đề xuất cho pháp luật nhằm cải thiện thị trường hàng hóa trong nước, đảm bảo quan hệ thương mại lâu dài giữa Việt Nam và các nước trên thế giới, bao gồm cả Hoa Kỳ.

Từ khóa: thuế đối ứng, thuế quan, rào cản, xuất khẩu hàng hóa.

1. Lý giải hành động tăng thuế nhập khẩu của Hoa Kỳ với hàng hóa của Việt Nam

Ngày 2/4/2025 đã trở thành một ngày chao đảo của thị trường toàn cầu khi Tổng thống Mỹ Donald Trump ký sắc lệnh thuế đối ứng toàn cầu lên tất cả hàng hóa vào Mỹ, đồng thời nâng mức thuế đối với hơn 60 quốc gia, trong đó Việt Nam nằm trong nhóm các quốc gia bị áp mức thuế cao nhất với 46% (Reuters, 2025).

Chưa có một khái niệm hoàn chỉnh về thuế đối ứng (reciprocal tariffs), tuy nhiên có thể hiểu, dựa trên nguyên tắc “có đi có lại” trong quan hệ quốc tế (principle of reciprocity). Một quốc gia sẽ ban hành và áp dụng một loại thuế nhập khẩu đối với hàng hóa nhập khẩu từ một quốc gia khác để đáp trả lại chính sách thuế nhập khẩu của nước đó đối với hàng hóa xuất khẩu của mình, hoặc cân bằng lại cán cân thương mại từ sự không công bằng trong chính sách thuế, trợ cấp hoặc các biện pháp thương mại từ một quốc gia khác. Mục đích của việc áp thuế đối ứng chủ yếu là bảo hộ nền kinh tế trong nước trước sự cạnh tranh không lành mạnh từ hàng hóa nhập khẩu của các nước khác.

Đứng dưới góc độ này, Tổng thống Hoa Kỳ đã lý giải cho việc áp thuế hàng hóa nhập khẩu của Việt Nam lên đến 46% là do Việt Nam đang áp thuế với hàng hóa của Mỹ là 90%. Thực tế, không có hàng hóa nào của Hoa Kỳ đang bị Việt Nam áp thuế lên đến 90%. Hiểu cho đúng, con số này là mức quy đổi ra tỷ lệ phần trăm của tổng hòa nhiều yếu tố liên quan đến rào cản thương mại mà Việt Nam đang áp dụng với hàng hóa của Hoa Kỳ, bao gồm cả hàng rào thuế quan và hàng rào phi thuế quan. Cụ thể, trong một số nội dung mà nhóm tư vấn của Tổng thống Hoa Kỳ đã đưa

¹ PhD, Giảng Viên, Khoa Luật, Trường Đại học Kinh tế - Tài chính Thành phố Hồ Chí Minh.

ra để quy đổi thành con số 90% được tham khảo theo Báo cáo Ước tính Thương mại Quốc gia năm 2025 về Rào cản Thương mại Nước ngoài của Tổng thống Hoa Kỳ về Chương trình Hiệp định Thương mại bao gồm các yếu tố như sau:

1.1 Thuế quan và thuế

Mỹ đánh giá Mặc dù phần lớn hàng xuất khẩu của Hoa Kỳ sang Việt Nam phải chịu mức thuế 15% hoặc thấp hơn, nhưng các sản phẩm nông nghiệp và thực phẩm hướng đến người tiêu dùng vẫn tiếp tục phải chịu mức thuế cao hơn. Trong những năm gần đây, Việt Nam đã tăng mức thuế MFN (Thuế suất thuế quan tối huệ quốc theo cam kết WTO) áp dụng cho một số sản phẩm, bao gồm: chất tạo ngọt (như fructose và glucose); sản phẩm bánh kẹo; quả óc chó đã bóc vỏ; sốt cà chua và các loại nước sốt cà chua khác; máy in phun; soda ash; và thanh và que thép không gỉ. Hầu hết các sản phẩm bị tăng thuế cũng được sản xuất bởi các công ty tại Việt Nam.

Về thuế, Luật số 106/2016/QH13 sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Thuế giá trị gia tăng, Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt và Luật Quản lý thuế của Việt Nam đã tăng cơ sở chịu thuế tiêu thụ đặc biệt đối với đồ uống có cồn nhập khẩu từ giá nhập khẩu lên giá bán mà người nhập khẩu nhận được, qua đó làm tăng đáng kể gánh nặng thuế đối với người nhập khẩu so với người sản xuất trong nước.

Thực chất theo các số liệu từ Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) và các báo cáo kinh tế nội địa, mức thuế bình quân gia quyền mà Việt Nam áp lên hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ chỉ khoảng 5,1%. Loại hàng hóa của Mỹ được xem là bị đánh thuế cao nhất khi nhập khẩu vào Việt Nam hiện nay là ô tô cũng chỉ bị áp thuế ở mức 32% từ 2025 (Hồ Bá Tình, 2025). Nhưng những nỗ lực cải thiện mức thuế quan của Việt Nam từ đầu năm 2025 được cho là muộn màng trước sự đánh giá của Nhà Trắng.

1.2 Rào cản phi thuế quan

Thứ nhất, hiện nay Việt Nam đang duy trì cấm nhập khẩu thương mại một số sản phẩm từ Hoa Kỳ. Điển hình như một số đồ chơi trẻ em; hàng tiêu dùng đã qua sử dụng; phụ tùng xe đã qua sử dụng; động cơ đốt trong đã qua sử dụng có công suất dưới 30 mã lực; một số thiết bị mã hóa và phần mềm mã hóa; thiết bị y tế đã tân trang; và một số sản phẩm văn hóa. Việt Nam vẫn duy trì lệnh cấm nhập khẩu đối với một số sản phẩm công nghệ thông tin (CNTT) đã qua sử dụng dù Quyết định 18/2016/QĐ-TTg đã nói lỏng, cho phép nhập khẩu đối với một số sản phẩm CNTT đã qua sử dụng nếu các sản phẩm này đáp ứng các quy định và tiêu chuẩn kỹ thuật theo quy định.

Mỹ cũng nhấn mạnh trường hợp Việt Nam hiện chỉ cho phép pha trộn 5 phần trăm ethanol trong một trong ba loại xăng của mình. Bộ Công Thương Việt Nam (MOIT) là bộ chủ trì về chính sách ethanol. Hoa Kỳ tiếp tục tìm cách mở rộng việc pha trộn ethanol cho tất cả các loại xăng được bán tại Việt Nam, giảm thuế đối với ethanol để ít nhất là phù hợp với thuế suất đối với các chất phụ gia nhiên liệu khác hiện đang được sử dụng tại Việt Nam, nhưng có điều gì được cải thiện từ cuối năm 2024, v.v.

Thứ hai, Hoa Kỳ nhấn mạnh các cản trở hoạt động xuất khẩu hàng của Mỹ vào Việt Nam xuất phát từ thủ tục rườm rà trong hoạt động hải quan, đăng ký sản phẩm được phẩm và thiết bị y tế. Nghị định số 54/2017/NĐ-CP có hiệu lực từ tháng 7 năm 2017 cho phép các công ty được phẩm nước ngoài thành lập các đơn vị nhập khẩu. Cộng đồng doanh nghiệp và được phẩm quốc tế hoan

ngành bước đi này nhưng vẫn còn lo ngại về các yêu cầu về kho bãi, phân phối và cấp phép. Thông tư 08/2022/TT-BYT có hiệu lực từ ngày 20 tháng 10 năm 2022, quy định về yêu cầu nội dung đăng ký thuốc và Giấy chứng nhận sản phẩm được phẩm (CPP) và hài hòa với thông lệ quốc tế. Một số thách thức vẫn còn vì trên thực tế, Bộ Y tế (MOH) yêu cầu các cơ quan có thẩm quyền nước ngoài và các cơ quan đại diện ngoại giao của Việt Nam phải xác thực hoặc hợp pháp hóa lãnh sự CPP điện tử.

Thứ ba, về các rào cản kỹ thuật đối với thương mại như ghi nhãn hàng hoá, yêu cầu thử nghiệm hàng hóa trong nước, yêu cầu về vệ sinh và kiểm dịch thực phẩm cũng được cho là gây khó khăn cho các doanh nghiệp nước ngoài khi nhập khẩu hàng vào Việt Nam.

1.3 Rào cản về chính sách và pháp lý

Song song đó, Hoa Kỳ nhấn mạnh các yếu tố cản trở hoạt động xuất khẩu của Mỹ vào Việt Nam xuất phát từ vấn đề bảo hộ mua sắm nhà nước, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, an ninh mạng và bảo vệ dữ liệu cá nhân, dịch vụ tài chính, nghe nhìn, v.v. và rào cản về lĩnh vực đầu tư theo luật đầu tư. Đơn cử, Luật Đầu tư năm 2023 của Việt Nam cung cấp khuôn khổ cơ bản cho hoạt động mua sắm của Chính phủ và tiếp tục thúc đẩy ưu tiên việc mua hàng hóa hoặc dịch vụ trong nước trong hoạt động mua sắm của Chính phủ khi có sẵn.

Việt Nam vẫn nằm trong Danh sách theo dõi trong Báo cáo đặc biệt 301 năm 2024. Bất chấp những diễn biến tích cực, chẳng hạn như báo cáo về sự gia tăng các cuộc đột kích và tịch thu hàng giả, sự tham gia nhiều hơn của các cơ quan thực thi pháp luật và sự gia tăng hoạt động thực thi pháp luật của Hải quan Việt Nam tại biên giới phía bắc, Hoa Kỳ vẫn quan ngại về việc bảo vệ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ (IP) tại Việt Nam, bao gồm cả trong môi trường kỹ thuật số.

Về vấn đề dữ liệu cá nhân, Hoa Kỳ cho rằng Nghị định bảo vệ dữ liệu cá nhân của Việt Nam (Nghị định 13/2023/NĐ-CP) được ban hành vào ngày 17 tháng 4 năm 2023 thiếu hướng dẫn rõ ràng về các ngành hoặc doanh nghiệp chịu sự điều chỉnh của nó và áp đặt các hạn chế đối với luồng dữ liệu xuyên biên giới. Tương tự với hoạt động giao dịch điện tử, ngành tài chính Hoa Kỳ lo ngại Bộ Thông tin và Truyền thông không công nhận các nhà cung cấp dịch vụ chữ ký số và chứng thực xuyên biên giới, vốn được các tổ chức tài chính quốc tế sử dụng rộng rãi.

Ngoài ra, Việt Nam vẫn duy trì các hạn chế theo luật định đối với quyền sở hữu nước ngoài trong một số lĩnh vực được liệt kê, chẳng hạn như quan hệ đối tác chung và các dự án trong lĩnh vực ngân hàng, dịch vụ cơ sở hạ tầng mạng, dịch vụ viễn thông phi cơ sở hạ tầng, giao thông vận tải và năng lượng, v.v.

Một số quan ngại khác về môi trường như các hành vi, chính sách và hoạt động của Việt Nam liên quan đến việc nhập khẩu và sử dụng gỗ bất hợp pháp, và đặc biệt là để xem xét các báo cáo cho rằng ngành chế biến gỗ của Việt Nam phụ thuộc vào gỗ nhập khẩu có thể đã được khai thác hoặc buôn bán bất hợp pháp. Ngoài các yếu tố được công bố, từ 2020 Mỹ cũng nhiều lần quan ngại việc Việt Nam cố ý giữ giá trị đồng nội tệ thấp trong nhiều năm qua để hưởng lợi trong xuất khẩu (Nhật Đăng, 2020).

Tất cả các yếu tố trên được Nhà Trắng quy đổi thành tỷ lệ phần trăm thuế quan tương đương theo công thức được công bố như sau:

Trong đó, x là kim ngạch xuất khẩu; m là kim ngạch nhập khẩu; ε là mức độ biến động về nhập khẩu nếu giá sản phẩm thay đổi; φ là mức độ ảnh hưởng lên giá của thuế nhập khẩu. Theo Văn phòng Đại diện Thương mại Hoa Kỳ, thâm hụt của Hoa Kỳ với Việt Nam đạt 123,5 tỷ đô la vào năm 2024, tăng hơn 18 phần trăm so với năm 2023. Do đó với mục tiêu đưa thâm hụt thương mại song phương về 0, Hoa Kỳ đã áp mức thuế đối ứng 46% lên Việt Nam (Phương Liên, 2025).

2. Kinh nghiệm từ khứ và dự báo quan hệ thương mại Việt Mỹ trong tương lai

2.1 Bài học từ quá khứ

Đã từng có một tình huống tương tự xảy ra vào năm 1930. Tổng thống thứ 31 của Hoa Kỳ, Herbert Hoover, đã ký Đạo luật thuế quan năm 1930 (còn được gọi là Đạo luật Smoot-Hawley, theo tên cũng 2 nghị sĩ ủng hộ chính sách này một cách mạnh mẽ). Theo đó, Mỹ đã tăng thuế nhập khẩu đối với gần 900 mặt hàng, từ đường và trứng tới kẹp quần áo. Thuế quan đối với hàng nhập khẩu đã tăng từ khoảng 15%-25% lên hơn 40%. Thị trường chứng khoán toàn cầu gần như sụp đổ vào tháng Mười năm 1929. Trong hai năm tiếp theo, khối lượng nhập khẩu và xuất khẩu của Hoa Kỳ sụt giảm mạnh 40% do bị trả đũa bằng cách áp mức thuế riêng. Các nhà sản xuất nước ngoài cắt giảm hoặc dừng gửi hàng sang Hoa Kỳ vì bán hàng cho Hoa Kỳ không còn sinh lời nữa. Vài nhà xuất khẩu Hoa Kỳ phải trả nhiều hơn cho tiền nguyên liệu nhập khẩu cần dùng để sản xuất ra thành phẩm cuối cùng và phải đối mặt với hàng rào thương mại ở nước ngoài cao hơn. Giá nông sản nội địa Mỹ và giá xuất khẩu lao dốc mạnh, ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống của người nông dân nước này (Minh Trang, 2018).

Thế giới đã phải mất nhiều thập kỷ để khắc phục thiệt hại của cuộc khủng hoảng. Tuy nhiên, bối cảnh hiện tại sẽ khác so với năm 1930. Với những quy định của WTO, phản ứng của các nước khác có thể hoàn toàn trái ngược. Trong khi họ áp thuế trả đũa lên các mặt hàng xuất khẩu từ Mỹ, họ không áp thuế lên mặt hàng đến từ các nước khác – điều họ đã từng làm vào những năm 1930. Một vài nước thậm chí còn làm điều ngược lại bằng cách kí những thỏa thuận thương mại mới. Một cuộc chiến thuế quan kéo dài chắc chắn sẽ đẩy mức lạm phát lên cao, khiến sự phát triển kinh tế chững lại, và trong viễn cảnh tồi tệ nhất, đẩy Hoa Kỳ và các nước khác vào thời kỳ suy thoái. Do đó, khả năng chỉ có những quốc gia tự tin vào tiềm lực kinh tế của mình mới tham gia cuộc chiến mà có thể làm thay đổi bộ mặt kinh tế thế giới.

2.2 Phản ứng của các quốc gia bị ảnh hưởng

Nhiều quốc gia đang cáo buộc Mỹ vi phạm Hiệp định WTO. Một trong những nguyên tắc chính của WTO là ràng buộc thuế quan, đảm bảo tính dự đoán và ổn định trong thương mại toàn cầu. Mức thuế trần (bound tariffs) là mức thuế quan tối đa mà một thành viên WTO cam kết theo Biểu thuế ưu đãi của mình. Những cam kết này có tính ràng buộc về mặt pháp

$$\Delta\tau_i = \frac{x_i - m_i}{\varepsilon * \varphi * m_i}.$$

lý, nghĩa là một quốc gia không thể áp dụng mức thuế quan cao hơn mức này mà không tiến hành đàm phán lại.

Thuế quan áp dụng là mức thuế quan thực tế mà một quốc gia áp dụng đối với hàng nhập khẩu. Mức thuế này có thể thấp hơn mức thuế ràng buộc nhưng không được vượt quá mà không vi phạm các quy tắc của WTO. Nếu một quốc gia thành viên áp dụng mức thuế quan cao hơn mức cam kết ràng buộc của mình thì quốc gia đó đã vi phạm Điều II của GATT (Hiệp định chung về thuế quan và thương mại) năm 1994, trong đó nêu rõ rằng các thành viên không được áp dụng thuế hoặc phí vượt quá mức được liệt kê trong biểu thuế của mình và họ không được áp dụng bất kỳ thuế hoặc phí nào khác không được nêu rõ trong biểu thuế của mình. Các quốc gia bị ảnh hưởng có thể nộp đơn khiếu nại lên Cơ quan giải quyết tranh chấp của WTO (DSB) về mức thuế cao. Bước đầu tiên để giải quyết tranh chấp theo quy định của DSB là tham vấn song phương. Nếu tham vấn không thành công, quốc gia khiếu nại có thể được phép áp dụng thuế quan trả đũa hoặc các biện pháp đối phó thương mại khác sau khi nhận được sự chấp thuận từ WTO.

Tuy nhiên, phản ứng của các quốc gia hiện nay cũng không đồng nhất. Quốc gia đang có hành động gay gắt và rõ ràng nhất là Trung Quốc. Ngày 4/4/2025, Trung Quốc ngay lập tức tuyên bố trả đũa Hoa Kỳ bằng cách áp mức thuế mới lên đến 34% đối với hàng hóa Hoa Kỳ nhập khẩu, và tuyên bố ngưng xuất khẩu các sản phẩm xuất khẩu quan trọng khác như đất hiếm, vốn đóng vai trò rất quan trọng trong nền công nghiệp sản xuất hàng điện tử, chip, bán dẫn, công nghệ mới, quốc phòng, v.v. của Hoa Kỳ (Thanh Bình, 2025). Ngoài ra, Ấn Độ cũng tuyên bố họ sẽ có phản ứng tương tự vì đây là tình huống đã từng xảy ra dưới chế độ Trump thứ nhất. Hoa Kỳ trước đây từng áp dụng mức thuế bổ sung 25 phần trăm đối với thép và 10 phần trăm đối với các sản phẩm nhôm của Ấn Độ, với lý do “an ninh quốc gia” theo mục 232 của Đạo luật Thương mại. Ấn Độ khiếu nại lên WTO và được kết luận là sự áp thuế bất hợp lý. Ấn Độ cũng đã áp dụng thuế trả đũa đối với 28 mặt hàng của Mỹ trước đây (Press Trust of India, 2025), nên nếu Ấn Độ tiếp tục đi theo con đường khiếu nại và trả đũa thì có thể dự đoán được bước đi này.

Một số các quốc gia khác cũng phản đối mạnh mẽ như Anh, Thụy Điển, Đan Mạch tại Châu Âu, Canada và Brazil. Tuy nhiên một số khác đi theo hướng tìm giải pháp nghiêm túc xử lý khẩn cấp vấn đề phát sinh như Hàn Quốc, Thái Lan, Việt Nam, hoặc không đồng ý nhưng tuyên bố không trả đũa như Úc, Indonesia, Đài Loan.

Có thể thấy, thế giới đang chia rẽ với nhiều thái cực khác nhau từ ảnh hưởng rộng rãi của chính sách thuế mới. Vấn đề này đặt ra quan ngại về một cuộc chiến tranh thương mại có thể leo thang ở mức độ cao hơn, nguy cơ đẩy nền kinh tế các nước vốn đang khủng hoảng trở nên tồi tệ hơn.

2.3 Bước đi của Chính phủ Việt Nam

Ngay trong tuyên bố của mình về Việt Nam, Tổng thống Donald Trump đã nhất mạnh “*Việt Nam, những người đàm phán xuất sắc.*” Điều đó, thể hiện sự mong đợi của chính quyền Hoa Kỳ không phải là một cuộc chiến trên thị trường, mà là một cuộc đàm phán.

Việt Nam với triết lý đối ngoại “cây tre Việt Nam” chắc chắn sẽ nỗ lực giải quyết vấn đề trước tiên bằng đường lối ôn hòa và khéo léo. Chính phủ vẫn sẽ cố gắng giữ vững mối quan hệ thương mại thân thiện với Hoa Kỳ, có thể sẽ tăng cường nhắc lại các Hiệp định song phương như

TIFA hoặc HĐ Thương mại Song Phương Việt-Mỹ 2001 để giải quyết căng thẳng thương mại giữa hai bên. Nhiều dấu hiệu cho thấy Việt Nam đang sẵn sàng đàm phán trên phạm vi rộng với Hoa Kỳ theo lời của Tổng Bí thư Tô Lâm vào ngày 4/4/2025 và ông Tạ Hoàng Linh, Vụ trưởng Vụ Phát triển thị trường nước ngoài (Bộ Công Thương) vào ngày 6/4/2025 (Khánh An, 2025). Khẳng định một điều rằng giữa Việt Nam và Hoa Kỳ còn không gian để trao đổi, đàm phán, để đi tới một kết quả hai bên cùng có lợi. Vấn đề là trong các cuộc trao đổi sắp tới đây, chúng ta cần đưa ra những cam kết gì để có thể đạt được mục tiêu của mình.

3. Các vấn đề pháp lý trong hoạt động thương mại mà Việt Nam cần thực hiện để cải thiện tình hình

Dựa trên những quan ngại của Hoa Kỳ về rào cản thương mại của Việt Nam, có thể rút ra một số vấn đề pháp lý sau Việt Nam cần cam kết thực hiện để có thể cải thiện được tình hình và để đạt được mục tiêu cho các đàm phán sắp tới với Chính phủ Hoa Kỳ.

Thứ nhất, Việt Nam cần rà soát lại quy định về xuất nhập khẩu để giảm tối thiểu các rào cản phi thuế quan. Điểm hình như rút ngắn thủ tục thông quan, đặc biệt là các mặt hàng nhập khẩu nhiều từ Mỹ như thuốc, dược phẩm, thiết bị y tế. Đồng thời, cải thiện quy trình cấp phép hàng hoá nhập khẩu, cân nhắc giảm bớt các yêu cầu không cần thiết liên quan đến ghi nhãn hàng hóa, kiểm định sản phẩm, v.v. Đây sẽ là công việc cần làm nhất, không chỉ để đối phó với chính sách thuế của Hoa Kỳ, mà còn là tiêu chí quan trọng để cải thiện hoạt động giao thương mua bán với các nước khác, khi chúng ta xem xét tìm kiếm thêm các đối tác khác ngoài Hoa Kỳ.

Thứ hai, cần xem xét gỡ bỏ một số lệnh cấm nhập khẩu hàng hoá không cần thiết. Có thể kèm theo một số điều kiện để kiểm soát nhập khẩu nhưng không nhất thiết phải cấm như thiết bị điện tử cũ, tỷ lệ ethanol pha vào xăng, hoặc giảm bớt một số quy định điều kiện gây cản trở một cách bất hợp lý với một số lĩnh vực nhất định. Việc rà soát này sẽ cần một thời gian nhất định để thực hiện, hơn nữa cần thiết tính đến mức độ ảnh hưởng của từng mặt hàng đối với thị trường Việt Nam. Những cam kết và hành động rõ ràng có thể cho đối tác chiến lược Hoa Kỳ thấy rằng việc Việt Nam đưa ra các rào cản này là hợp lý và không phải là rào cản riêng cho Hoa Kỳ.

Thứ ba, cần có những quy chế rõ ràng hơn để đảm bảo minh bạch thị trường cũng như cải thiện chất lượng dịch vụ tài chính, đảm bảo an ninh mạng, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và bảo vệ dữ liệu cá nhân hiệu quả nhưng không gây cản trở cho các hoạt động dịch vụ xuyên biên giới. Dĩ nhiên đây là bước đi chung và bắt buộc. Mặc dù các cơ sở pháp lý hiện tại của Việt Nam trong các vấn đề trên đã tương đối hoàn chỉnh, tuy nhiên thực tế áp dụng còn nhiều hạn chế. Đây cũng sẽ là cơ hội để Việt Nam cải thiện tính khả thi của các quy định pháp luật hiện hành có liên quan.

Cuối cùng, Việt Nam cũng cần tăng cường quy định kiểm soát xuất xứ hàng hoá, chống buôn lậu hàng hoá qua biên giới. Từ năm 2019, đã có nhiều khuyến cáo về rủi ro hàng hoá nước ngoài nhập khẩu vào Việt Nam để lấy xuất xứ, sau đó xuất ngược sang Mỹ nhằm né thuế (Thế Hoàng, 2019). Điều này khiến Chính phủ Mỹ đặt mối quan ngại về nguồn gốc xuất xứ của các sản phẩm từ Việt Nam. Vì vậy, Việt Nam cũng cần ban hành các quy định chặt chẽ hơn để kiểm soát nguồn gốc xuất xứ hàng hóa, tránh gây ảnh hưởng đến hình ảnh, uy tín của hàng hóa Việt Nam.

4. Kết luận

Trong tình hình thế giới đầy biến động, Việt Nam có thể biến những thách thức trở thành cơ hội hay không phụ thuộc rất nhiều vào khả năng nhận diện các vấn đề thực tế của nhà hoạch định chính sách và những nhà làm luật. Đối với Chính phủ Việt Nam, để giải quyết tình hình khó khăn cho các doanh nghiệp xuất khẩu trong nước, cần áp dụng song song với các biện pháp kinh tế như nỗ lực kéo giảm thặng dư thương mại với đối tác chiến lược toàn diện Hoa Kỳ, mạnh dạn hơn trong việc tăng cường nền kinh tế thị trường trong nước và chủ động tìm kiếm các thị trường tiềm năng mới. Đồng thời, chúng ta cũng cần thiết phải tính đến áp dụng triệt để các giải pháp pháp lý mang tính lâu dài để giải quyết tình hình và đảm bảo phát triển kinh tế bền vững trong bối cảnh nền kinh tế thế giới đang chia rẽ và nhiều khó khăn như hiện nay./.

Danh mục tài liệu tham khảo:

- [1] Agence France-Presse (4/2025). Vietnam slashes duties on range of imports to head off US tariffs. Inquirer.net. Link: <https://business.inquirer.net/516914/vietnam-slashes-duties-on-range-of-imports-to-head-off-us-tariffs> truy cập ngày 6/4/2025.
- [2] Bộ Y tế (2022). Thông tư 08/2022/TT-BYT quy định việc đăng ký lưu hành thuốc, nguyên liệu làm thuốc, ngày 5/9/2022.
- [3] Chính phủ (2017). Nghị định số 54/2017/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành luật được, ngày 8/5/2017.
- [4] Chính phủ (2023). Nghị định 13/2023/NĐ-CP về bảo vệ dữ liệu cá nhân, ngày 17/4/2023.
- [5] Khánh An (2025). Tiếp tục đàm phán với Hoa Kỳ, hướng tới kết quả cùng có lợi. Trang tin Quân đội Nhân Dân. Link: <https://www.qdnd.vn/kinh-te/cac-van-de/tiep-tuc-dam-phan-voi-hoa-ky-huong-toi-ket-qua-cung-co-loi-822795> truy cập ngày 6/4/2025.
- [6] Minh Trang (2018). Nước Mỹ đã quên những bài học xương máu từ cuộc chiến tranh thương mại toàn diện gần nhất trong quá khứ. CafeF.vn. Link: <https://cafeF.vn/nuoc-my-da-quen-nhung-bai-hoc-xuong-mau-tu-cuoc-chien-tranh-thuong-mai-toan-dien-gan-nhat-trong-qua-khu-20180730143444615.chn> truy cập ngày 6/4/2025.
- [7] Nhật Đăng (2020). Mỹ nói chính sách tiền tệ của Việt Nam không hợp lý nhưng chưa áp thuế trừng phạt. Tuổi trẻ Online. Link: <https://tuoitre.vn/my-noi-chinh-sach-tien-te-cua-viet-nam-khong-hop-ly-nhung-chua-ap-thue-trung-phat-20210116102053298.htm> truy cập ngày 6/4/2025.
- [8] Phương Liên (2025). Chi tiết cách tính thuế đối ứng của Tổng thống Donald Trump. Báo Dân Trí. Link: <https://dantri.com.vn/kinh-doanh/chi-tiet-cach-tinh-thue-doi-ung-cua-tong-thong-donald-trump-20250403160048885.htm> truy cập ngày 6/4/2025.
- [9] Press Trust of India (2025). Does Trump's reciprocal import tariffs violate WTO rules? An Explainer. Business Standard. Link: https://www.business-standard.com/world-news/does-trump-s-reciprocal-import-tariffs-violate-wto-rules-an-explainer-125021500782_1.html truy cập ngày 4/4/2025.
- [10] Quốc hội (2016). Luật số 106/2016/QH13 về sửa đổi, bổ sung một số điều của luật thuế giá trị gia tăng, luật thuế tiêu thụ đặc biệt và luật quản lý thuế, ngày 6/4/2016.

- [11] Reuters (2025). Trump tariffs draw global promises counter measures. Link: <https://www.reuters.com/markets/trump-tariffs-draw-global-promises-counter-measures-2025-04-03/> truy cập ngày 5/4/2025.
- [12] Thanh Bình (2025). Trung Quốc lên mạng 'nói chuyện' thuế quan khi chứng khoán Mỹ bốc hơi 5.000 tỉ USD. Tuổi trẻ Online. Link: <https://tuoitre.vn/trung-quoc-len-mang-noi-chuyen-thue-quan-khi-chung-khoan-my-boc-hoi-5-000-ti-usd-20250405185036556.htm> truy cập ngày 6/5/2025.
- [13] Thế Hoàng (2019). Cảnh báo tình trạng hàng hóa giả mạo xuất xứ Việt Nam để xuất khẩu. Đầu Tư Online. Link: <https://baodautu.vn/canh-bao-tinh-trang-hang-hoa-gia-mao-xuat-xu-viet-nam-de-xuat-khau-d110936.html> truy cập ngày 5/4/2025.
- [14] Thủ tướng Chính phủ (2016). Quyết định 18/2016/QĐ-TTg quy định các trường hợp cho phép nhập khẩu hàng hóa thuộc danh mục sản phẩm công nghệ thông tin đã qua sử dụng cấm nhập khẩu, ngày 6/5/2016.
- [15] Tình, B. H. (2025). Sự thật việc đánh thuế 46% của Hoa Kỳ vào hàng hoá nhập khẩu từ Việt Nam. Link: <https://cafeland.vn/phan-tich/su-that-viec-danh-thue-46-cua-hoa-ky-vao-hang-hoa-nhap-khau-tu-viet-nam-136561.html> truy cập ngày 6/4/2025.
- [16] U.S. Administration (4/2025). Vietnam section in the US President's 2025 National Trade Estimate Report on Foreign Trade Barriers. Link: <https://theinvestor.vn/vietnam-section-in-the-us-presidents-2025-national-trade-estimate-report-on-foreign-trade-barriers-d15135.html> truy cập ngày 5/4/2025.